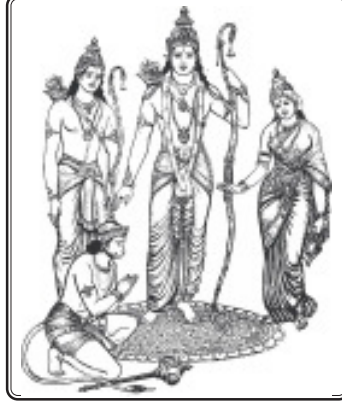

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

షోడశదినాత్మక అరణ్యకాండ పారాయణ చిక్లా

పదిహేనవ రోజు పారాయణ - 09.07.2022 - శనివారము

రొ	మ	ప్ర	పా	దొ	జ	న్ర	హ	ల	క్ష	ణ	ప్ర	చ	ధీ	మ	తః
2	5	1	1	8	8	2	8	3	5	5	1	6	9	5	6

మ - 5

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 05

సర్గల వరుస సంఖ్యలు
65, 66, 67, 68, 69 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య
16 + 20 + 30 + 38 + 51
155 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర
పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్,
సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః,
వినాశనాథం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్-
సమృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య,
సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య,
దేశరక్షణాది రంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య,
పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం,
తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః,
ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి
దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న,
పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత,
శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హోమపూర్వకం

రామస్య పాదౌ జగ్రాహ లక్ష్మణస్య చ ధీమతః

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి
రామాయణాంతర్గత, అరణ్యకాండ పారాయణం, ఆచార్యముఖేన,
అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెణుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెణుచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే పంచషష్ఠితమస్తోత్రః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

తప్యమానం తథా రామం సీతాహరణకర్ణితమ్ ।

లోకానామభవే యుక్తం సంవర్తకమివానలమ్ ॥ 65.1 ॥ (2 సార్లు)

వీక్షమాణం ధనుస్సజ్యం నిఃశ్వసంతం పునః పునః ।

దగ్ధకామం జగత్సర్వం యుగాన్తే తు యథా హరమ్ ॥ 65.2 ॥

అదృష్టపూర్వం సంక్రుద్ధం దృష్ట్వా రామం తు లక్షణః ।

అబ్రవీత్ ప్రాశ్నలిర్వాక్యం ముఖేన పరిశుష్యతా ॥ 65.3 ॥

పురా భూత్వా మృదుర్దాంతః సర్వభూతహితే రతః ।

న క్రోధవశమాపన్నః ప్రకృతిం హోతుమర్హసి ॥ 65.4 ॥

చన్ద్రే లక్ష్మీః ప్రభా సూర్యే గతిర్వాయౌ భువి క్షమా ।

ఏతచ్ఛ నియతం సర్వం త్వయి చానుత్తమం యశః ॥ 65.5 ॥

ఏకస్య నాపరాధేన లోకాన్ హన్తుం త్వమర్హసి ।

న తు జానామి కస్యాయం భగ్నుస్సాఙ్గామికో రథః ।

కేన వా కస్య వా హేతోః సాయుధస్సపరిచ్ఛదః ॥ 65.6 ॥

ఖురనేమిక్షతశ్చాయం సిక్తో రుధిరబిన్దుభిః ।

దేహో నిర్హృత్తసఙ్గామః సుఘోరః పార్థివాత్మజ ॥ 65.7 ॥

ఏకస్య తు విమర్దోఽయం న ద్వయోర్వదతాం వర ।

న హి వృత్తం హి పశ్యామి బలస్య మహతః పదమ్ ॥ 65.8 ॥

నైకస్య తు కృతే లోకాన్ వినాశయితుమర్హసి ।

యుక్తదణ్డా హి మృదవః ప్రశాంతా వసుధాధిపాః ॥ 65.9 ॥

సదా త్వం సర్వభూతానాం శరణ్యః పరమా గతిః ।

కో ను దారప్రణాశం తే సాధు మన్యేత రాఘవ ॥ 65.10 ॥

సరితస్సాగరాఞ్చైలాః దేవగన్ధర్వదానవాః ।

నాలం తే విప్రియం కర్తుం దీక్షితస్యేవ సాధవః ॥ 65.11 ॥

యేన రాజన్ హృతా సీతా తమన్వేషితుమర్హసి ।

మద్ద్వితీయో ధనుష్పాణిః సహాయైః పరమర్షిభిః ॥ 65.12 ॥

సముద్రం చ విచేష్యామః పర్వతాంశ్చ వనాని చ ।

గుహాశ్చ వివిధా ఘోరాః నదీః పద్మవనాని చ ॥ 65.13 ॥

దేవగన్ధర్వలోకాంశ్చ విచేష్యామస్సమాహితాః ।

యావన్నాధిగమిష్యామః తవ భార్యాపహారిణమ్ ॥ 65.14 ॥

న చేత్సామ్నా ప్రదాస్యన్తి పత్నీం తే త్రిదశేశ్వరాః ।

కోసలేన్ద్ర తతః పశ్చాత్ ప్రాప్తకాలం కరిష్యసి ॥ 65.15 ॥

శీలేన సామ్నా వినయేన సీతాం, నయేన న ప్రాప్యసి చేన్నరేన్ద్ర ।

తతస్సముత్పాదయ హేమపుష్టైః మహేన్ద్రవజ్రప్రతిమైశ్చరాఘ్నేః ॥ 65.16 ॥
(2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే పంచషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే షట్షష్ఠితమస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

తం తథా శోకసన్తప్తం విలపన్తమనాథవత్ ।

మోహేన మహతాఽఽవిష్టం పరిద్యూనమచేతనమ్ ॥ 66.1 ॥ (2 సార్లు)

తతస్సౌమిత్రిరాశ్వాస్య ముహూర్తాదివ లక్షణాః ।

రామం సమ్బోధయామాస చరణౌ చాభిషీడయన్ ॥ 66.2 ॥

మహతా తపసా రామ మహతా చాపి కర్మణా ।

రాజ్ఞా దశరథేనాసి లబ్ధోఽమృతమివామరైః ॥ 66.3 ॥

తవ చైవ గుణైర్బద్ధః త్వద్వియోగాన్మహీపతిః ।
రాజా దేవత్వమాపన్నః భరతస్య యథా శ్రుతమ్ ॥ 66.4 ॥

యది దుఃఖమిదం ప్రాప్తం కాకుత్స్థ న సహిష్యసే ।
ప్రాకృతశ్చాల్పసత్త్వశ్చ ఇతరః కస్సహిష్యతి ॥ 66.5 ॥

దుఃఖితో హి భవాన్ లోకాన్ తేజసా యది ధక్ష్యతే ।
ఆర్తః ప్రజా నరవ్యాఘ్ర క్షు ను యాస్యన్తి నిర్వుతిమ్ ॥ 66.6 ॥

ఆశ్వసిహి నరశ్రేష్ఠ ప్రాణినః కస్య నాపదః ।
సంస్మృశన్త్యగ్నివద్రాజన్ క్షణేన వ్యపయాన్తి చ ॥

లోకస్వభావ ఏవైషః యయాతిర్నహుషాత్మజః ।
గతశ్శక్రేణ సాలోక్యమ్ అనయంతం తమస్మృశత్ ॥ 66.7 ॥

మహర్షిర్యో వసిష్ఠస్తు యః పితుర్నః పురోహితః ।
అహ్నో పుత్రశతం జజ్ఞే తదైవాస్య పునర్హతమ్ ॥ 66.8 ॥

యా చేయం జగతాం మాతా దేవీ లోకనమస్కృతా ।
అస్యాశ్చ చలనం భూమేః దృశ్యతే సత్యసంశ్రవ ॥ 66.9 ॥

యా ధర్మా జగతాం నేత్రా యత్ర సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ।
ఆదిత్యచంద్రౌ గ్రహణమ్ అభ్యుపేతౌ మహాబలౌ ॥ 66.10 ॥

సుమహాన్త్యపి భూతాని దేవాశ్చ పురుషర్షభ ।
న దైవస్య ప్రముఞ్చన్తి సర్వభూతాదిదేహినః ॥ 66.11 ॥

శక్రాదిష్వపి దేవేషు వర్తమానౌ నయానయౌ ।
శ్రూయేతే నరశార్దూల న త్వం శోచితుమర్హసి ॥ 66.12 ॥

నష్టాయామపి వైదేహ్యం హృతాయామపి చానఘ ।
శోచితుం నార్హసే వీర యథాఽన్యః ప్రాకృతస్తథా ॥ 66.13 ॥

త్వద్విధా న హి శోచన్తి సతతం సత్యదర్శినః ।
సుమహాత్స్యపి కృచ్ఛేషు రామానిర్విణ్ణదర్శనాః ॥ 66.14 ॥

తత్త్వతో హి నరశ్రేష్ఠ బుద్ధ్యా సమనుచింతయ ।

బుద్ధ్యా యుక్తా మహాప్రాజ్ఞాః విజానంతి శుభాశుభే ॥ 66.15 ॥

అదృష్టగుణదోషాణామ్ అధృతానాం చ కర్మణామ్ ।

నాన్తరేణ క్రియాం తేషాం ఫలమిష్టం ప్రవర్తతే ॥ 66.16 ॥

త్వమేవ హి పురా రామ మామేవం బహుశోఽన్వశాః ।

అనుశిష్యాద్ధి కోను త్వామ్ అపి సాక్షాద్భూహస్పతిః ॥ 66.17 ॥

బుద్ధిశ్చ తే మహాప్రాజ్ఞ దేవైరపి దురన్వయా ।

శోకేనాభిప్రసుప్తం తే జ్ఞానం సమ్బోధయామ్యహమ్ ॥ 66.18 ॥

దివ్యం చ మానుషం చ త్వమ్ ఆత్మనశ్చ పరాక్రమమ్ ।

ఇక్ష్యాకువృషభావేక్ష్య యతస్వ ద్విషతాం వధే ॥ 66.19 ॥

కిం తే సర్వవినాశేన కృతేన పురుషర్షభ ।

తమేవ త్వం రిపుం పాపం విజ్ఞాయోద్ధర్తుమర్హసి ॥ 66.20 ॥ (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే షట్షష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే సప్తషష్ఠితమస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

పూర్వజోఽప్యుక్తమాత్రస్తు లక్షణేన సుభాషితమ్ ।

సారగ్రాహీ మహాసారం ప్రతిజగ్రాహ రాఘవః ॥ 67.1 ॥

సన్నిగృహ్య మహాబాహుః ప్రవృత్తం కోపమాత్మనః ।

అవష్టభ్య ధనుశ్చిత్రం రామో లక్షణమబ్రవీత్ ॥ 67.2 ॥

కిం కరిష్యావహే వత్స క్వ వా గచ్ఛావ లక్షణ ।

కేనోపాయేన పశ్యేయం సీతామితి విచింతయ ॥ 67.3 ॥

తం తథా పరితాపార్తం లక్ష్మణో రామమబ్రవీత్ ।
 ఇదమేవ జనస్థానం త్వమన్వేషితుమర్హసి ।
 రాక్షసైర్బహుభిః కీర్ణం నానాద్రుమలతాయుతమ్ ॥ 67.4 ॥

సన్తిహ గిరిదుర్గాణి నిర్దరాః కన్దరాణి చ ।
 గుహాశ్చ వివిధా ఘోరాః నానామృగగణాకులాః ॥ 67.5 ॥

ఆవాసాః కిన్నరాణాం చ గన్ధర్వభవనాని చ ।
 తాని యుక్తో మయా సార్థం త్వమన్వేషితుమర్హసి ॥ 67.6 ॥

త్వద్విధా బుద్ధిసమ్పన్నాః మహాత్మానో నరర్షభ ।
 ఆపత్సు న ప్రకమ్పంతే వాయువేగైరివాచలాః ॥ 67.7 ॥

ఇత్యుక్తస్తద్వనం సర్వం విచచార సలక్ష్మణః ।
 క్రుద్ధో రామశ్శరం ఘోరం సన్ధాయ ధనుషి క్షురమ్ ॥ 67.8 ॥

తతః పర్వతకూటాభం మహాభాగం ద్విజోత్తమమ్ ।
 దదర్శ పతితం భూమౌ క్షతజార్ద్రం జటాయుషమ్ ॥ 67.9 ॥

తం దృష్ట్వా గిరిశృంగాభం రామో లక్ష్మణమబ్రవీత్ ।
 అనేన సీతా వైదేహీ భక్షితా నాత్ర సంశయః ॥ 67.10 ॥

గృధ్రరూపమిదం రక్షః వృక్తం భవతి కాననే ।
 భక్షయిత్వా విశాలాక్షీమ్ ఆస్తే సీతాం యథాసుఖమ్ ॥ 67.11 ॥

ఏనం వధిష్యే దీప్తాస్త్వైః ఘోరైర్బాణైరజిహ్మగైః ॥ 67.12 ॥

ఇత్యుక్త్వాఽభ్యపతద్ గృధ్రం సన్ధాయ ధనుషి క్షురమ్ ।
 క్రుద్ధో రామస్సముద్రాంతాం కమ్పయన్నివ మేదినీమ్ ॥ 67.13 ॥

తం దీనం దీనయా వాచా సఘేనం రుధిరం వమన్ ।
 అభ్యభాషత పక్షీ తు రామం దశరథాత్మజమ్ ॥ 67.14 ॥

యామోషధిమివాయుష్మన్ అన్వేషసి మహావనే ।
 సా దేవీ మమ చ ప్రాణాః రావణేనోభయం హృతమ్ ॥ 67.15 ॥

త్వయా విరహితా దేవీ లక్ష్మణేన చ రాఘవ ।

హ్రీయమాణా మయా దృష్టా రావణేన బలీయసా ॥ 67.16 ॥

సీతామభ్యవసన్నోఽహం రావణశ్చ రణే మయా ।

విధ్వంసితరథశ్చాత్ర పాతితో ధరణీతలే ॥ 67.17 ॥

ఏతదస్య ధనుర్భగ్నమ్ ఏతదస్య శరావరమ్ ।

అయమస్య రథో రామ భగ్నస్సాఙ్గ్రామికో మయా ॥ 67.18 ॥

అయం తు సారథిస్తస్య మత్పక్షనిహతో యుధి ॥ 67.19 ॥

పరిశ్రాంతస్య మే పక్షా చిత్త్వా ఖడ్గేన రావణః ।

సీతామాదాయ వైదేహీమ్ ఉత్పపాత విహాయసమ్ ॥ 67.20 ॥

రక్షసా నిహతం పూర్వం న మాం హన్తుం త్వమర్హసి ॥ 67.21 ॥

రామస్తస్య తు విజ్ఞాయ బాష్పపూర్ణముఖస్తదా ।

ద్విగుణీకృతతాపార్తః సీతాసక్తాం ప్రియాం కథామ్ ॥ 67.22 ॥

గృధ్రరాజం పరిష్వజ్య పరిత్యజ్య మహద్ధనుః ।

నిపపాతావశో భూమౌ రురోద సహలక్ష్మణః ॥ 67.23 ॥

ఏకమేకాయనే దుర్గే నిఃశ్వసంతం కథశ్చన ।

సమీక్ష్య దుఃఖితతరో రామస్సామిత్రిమబ్రవీత్ ॥ 67.24 ॥

రాజ్యాద్రుంశో వనే వాసః సీతా నష్టా ద్విజో హతః ।

ఈదృశీయం మమాలక్ష్మీః నిర్దహేదపి పావకమ్ ॥ 67.25 ॥

సమ్పూర్ణమపి చేదద్య ప్రతరేయం మహోదధిమ్ ।

సోఽపి నూనం మమాలక్ష్మ్యా విశుష్యేత్సరితాం పతిః ॥ 67.26 ॥

నాస్త్వభాగ్యతరో లోకే మత్తోఽస్మిన్ సచరాచరే ।

యేనేయం మహతీ ప్రాప్తా మయా వ్యసనవాగురా ॥ 67.27 ॥

అయం పితృవయస్యో మే గృధ్రరాజో జరాన్వితః ।

శేతే వినిహతో భూమౌ మమ భాగ్యవిపర్యయాత్ ॥ 67.28 ॥

ఇత్యేవముక్త్యా బహుశః రాఘవస్సహలక్షణః ।

జటాయుషం చ పస్పర్శ పితృస్నేహం విదర్శయన్ ॥ 67.29 ॥

నికృత్తపక్షం రుధిరావసిక్తం, స గృధ్రరాజం పరిరభ్య రామః ।

క్వ మైథిలీ ప్రాణసమా మమేతి, విముచ్య వాచం నిపపాత భూమౌ ॥ 67.30 ॥

(2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్థశ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే సప్తషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే అష్టషష్ఠితమస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

రామస్సప్రేక్ష్య తం గృధ్రం భువి రాద్రేణ పాతితమ్ ।

సౌమిత్రిం మిత్రసమ్పన్నమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 68.1 ॥ (2 సార్లు)

మమాయం నూనమర్థేషు యతమానో విహజ్గమః ।

రాక్షసేన హతస్సజ్ఞే ప్రాణాంస్తృక్ష్యతి దుస్తృజాన్ ॥ 68.2 ॥

అయమస్య శరీరేఽస్మిన్ ప్రాణో లక్షణ విద్యతే ।

తథా హి స్వరహీనోఽయం విక్లవస్సముదీక్షతే ॥ 68.3 ॥

జటాయో యది శక్నోషి వాక్యం వ్యాహరితుం పునః ।

సీతామాఖ్యాహి భద్రం తే వధమాఖ్యాహి చాత్మనః ॥ 68.4 ॥

కిన్నిమితోఽహరత్పీతాం రావణస్తస్య కిం మయా ।

అపరాధం తు యం దృష్ట్వా రావణేన హృతా ప్రియా ॥ 68.5 ॥

కథం తచ్ఛ్రుత్వాశ్చ శం ముఖమాసీన్మనోహరమ్ ।

సీతయా కాని చోక్తాని తస్మిన్ కాలే ద్విజోత్తమ ॥ 68.6 ॥

కథం వీర్యః కథం రూపః కిం కర్మా స చ రాక్షసః ।

క్వ చాస్య భవనం తాత బ్రూహి మే పరిపృచ్ఛతః ॥ 68.7 ॥

తముద్వీక్ష్యాథ దీనాత్మా విలపంతమనంతరమ్ ।

వాచాఽతిసన్నయా రామం జటాయురిదమబ్రవీత్ ॥ 68.8 ॥

హృతా సా రాక్షసేష్టేణ రావణేన విహాయసా ।

మాయామాస్థాయ విపులాం వాతదుర్దినసఙ్కులామ్ ॥ 68.9 ॥

పరిశ్రాంతస్య మే తాత పక్షౌ ఛిత్వా స రాక్షసః ।

సీతామాదాయ వైదేహీం ప్రయాతో దక్షిణాం దిశమ్ ॥ 68.10 ॥

ఉపరుద్ధ్యన్తి మే ప్రాణాః దృష్టిర్భ్రమతి రాఘవ ।

పశ్యామి వృక్షాన్ సౌవర్ణాన్ ఉశీరకృతమూర్ధజాన్ ॥ 68.11 ॥

యేన యాతో ముహూర్తేన సీతామాదాయ రావణః ।

విప్రనష్టం ధనం క్షిప్రం తత్త్వామీ ప్రతిపద్యతే ॥ 68.12 ॥

విన్దో నామ ముహూర్తోఽయం స చ కాకుత్స్థ నాబుధత్ ।

త్వత్ప్రియాం జానకీం హృత్వా రావణో రాక్షసేశ్వరః ।

ఝషవద్భడిశం గృహ్య క్షిప్రమేవ వినశ్యతి ॥ 68.13 ॥

న చ త్వయా వ్యథా కార్యా జనకస్య సుతాం ప్రతి ।

వైదేహ్యో రంస్యసే క్షిప్రం హత్వా తం రాక్షసం రణే ॥ 68.14 ॥

అసమ్మాధస్య గృధ్రస్య రామం ప్రత్యనుభాషతః ।

ఆస్యాత్సుప్రావ రుధిరం మ్రియమాణస్య సామిషమ్ ॥ 68.15 ॥

పుత్రో విశ్రవసస్సాక్షాత్ భ్రాతా వైశ్రవణస్య చ ।

ఇత్యుక్త్వా దుర్లభాన్ ప్రాణాన్ ముమోచ పతగేశ్వరః ॥ 68.16 ॥

బ్రూహి బ్రూహీతి రామస్య బ్రువాణస్య కృతాశ్చలేః ।

త్యక్త్వా శరీరం గృధ్రస్య జగ్ముః ప్రాణా విహాయసమ్ ॥ 68.17 ॥

స నిక్షిప్య శిరో భూమౌ ప్రసార్య చరణౌ తదా ।

విక్షిప్య చ శరీరం స్వం పపాత ధరణీతలే ॥ 68.18 ॥

తం గృధ్రం ప్రేక్ష్య తామ్రాక్షం గతాసుమచలోపమమ్ ।

రామస్సుబహుభిర్దుఃఖైః దీనస్సౌమిత్రిమబ్రవీత్ ॥ 68.19 ॥

బహుని రక్షసాం వాసే వర్షాణి వసతా సుఖమ్ ।

అనేన దణ్డకారణ్యే విశీర్ణమిహ పక్షిణా ॥ 68.20 ॥

అనేకవార్షికో యస్తు చిరకాలసముత్థితః ।

సోఽయమద్య హతశ్చేతే కాలో హి దురతిక్రమః ॥ 68.21 ॥

పశ్య లక్ష్మణ గృధ్రోఽయమ్ ఉపకారీ హతశ్చ మే ।

సీతామభ్యవపన్నో వై రావణేన బలీయసా ॥ 68.22 ॥

గృధ్రరాజ్యం పరిత్యజ్య పితృపైతామహం మహత్ ।

మమ హేతోరయం ప్రాణాన్ ముమోచ పతగేశ్వరః ॥ 68.23 ॥

సర్వత్ర ఖలు దృశ్యంతే సాధవో ధర్మచారిణః ।

శూరాశ్చరణ్యాస్సామిత్రే తిర్యగ్యోనిగతేష్వపి ॥ 68.24 ॥

సీతాహరణజం దుఃఖం న మే సౌమ్య తథాఽఽగతమ్ ।

యథా వినాశే గృధ్రస్య మత్కృతే చ పరస్తప ॥ 68.25 ॥

రాజా దశరథశ్రీమాన్ యథా మమ మహాయశాః ।

పూజనీయశ్చ మాన్యశ్చ తథాఽయం పతగేశ్వరః ॥ 68.26 ॥

సామిత్రే హర కాష్ఠాని నిర్మథిష్యామి పావకమ్ ।

గృధ్రరాజం దిధక్షామి మత్కృతే నిధనం గతమ్ ॥ 68.27 ॥

నాథం పతగలోకస్య చితామారోప్య రాఘవ ।

ఇమం ధక్ష్యామి సామిత్రే హతం రాద్రేణ రక్షసా ॥ 68.28 ॥

యా గతిర్యజ్ఞశీలానామ్ ఆహితాగ్నేశ్చ యా గతిః ।

అపరావర్తినాం యా చ యా చ భూమిప్రదాయినామ్ ॥ 68.29 ॥

మయా త్వం సమనుజ్ఞాతః గచ్ఛ లోకాననుత్తమాన్ ।

గృధ్రరాజ మహాసత్త్వ సంస్కృతశ్చ మయా వ్రజ ॥ 68.30 ॥

ఏవముక్త్యా చితాం దీప్తామ్ ఆరోప్య పతగేశ్వరమ్ ।

దదాహ రామో ధర్మాత్మా స్వబన్ధుమివ దుఃఖితః ॥ 68.31 ॥

రామోఽథ సహసామిత్రైః వనం గత్వా స వీర్యవాన్ ।
స్థూలాన్ హత్వా మహారోహీన్ అనుతస్తార తం ద్విజమ్ ॥ 68.32 ॥

రోహిమాంసాని చోత్కృత్య పేశీకృత్య మహాయశాః ।
శకునాయ దదౌ రామః రమ్యే హరితశాద్వలే ॥ 68.33 ॥

యత్తత్రేతస్య మర్త్యస్య కథయన్తి ద్విజాతయః ।
తత్స్వర్గగమనం తస్య పిత్ర్యం రామో జజాప హ ॥ 68.34 ॥

తతో గోదావరీం గత్వా నదీం నరవరాత్మజౌ ।
ఉదకం చక్రతుస్తస్మై గృధ్రరాజాయ తావుభౌ ॥ 68.35 ॥

శాస్త్రదృష్టేన విధినా జలే గృధ్రాయ రాఘవౌ ।
స్నాత్వా తౌ గృధ్రరాజాయ ఉదకం చక్రతుస్తదా ॥ 68.36 ॥

స గృధ్రరాజః కృతవాన్ యశస్కరం, సుదుష్కరం కర్మ రణే నిపాతితః ।
మహర్షికల్పేన చ సంస్కృతస్తదా, జగామ పుణ్యాం గతిమాత్మనశ్శుభామ్ ॥
॥ 68.37 ॥

కృతోదకౌ తావపి పక్షిసత్తమే, స్థిరాం చ బుద్ధిం ప్రణిధాయ జగ్ముతః ।
ప్రవేశ్య సీతాధిగమే తతో మనః, వనం సురేంద్రావివ విష్ణువాసవౌ ॥ 68.38 ॥
(2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే అష్టషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ఏకోనసప్తతితమస్సర్గః

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।
మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

కృత్వైవముదకం తస్మై ప్రస్థితౌ రామలక్ష్మణౌ ।
అవేక్షంతౌ వనే సీతాం పశ్చిమాం జగ్ముతుర్ద్విశమ్ ॥ 69.1 ॥ (2 సార్లు)

తౌ దిశం దక్షిణాం గత్వా శరచాపాసిధారిణౌ ।
అవిప్రహతమైక్వాకౌ పన్థానం ప్రతిపేదతుః ॥ 69.2 ॥

గుల్మైర్ఘ్నక్షైశ్చ బహుభిః లతాభిశ్చ ప్రవేష్టితమ్ ।
ఆవృతం సర్వతో దుర్గం గహనం ఘోరదర్శనమ్ ॥ 69.3 ॥

వృతిక్రమ్య తు వేగేన వ్యాలసింహనిషేవితమ్ ।
సుభీమం తన్మహారణ్యం వృతియాతౌ మహాబలౌ ॥ 69.4 ॥

తతః పరం జనస్థానాత్ త్రిక్రోశం గమ్య రాఘవౌ ।
క్రోశ్చార్ణ్యం వివిశతుః గహనం తౌ మహాజసౌ ॥ 69.5 ॥

నానామేఘుఘనప్రఖ్యం ప్రహృష్టమివ సర్వతః ।
నానాపక్షిగణైర్బుష్టం నానావ్యాలమృగైర్యుతమ్ ॥ 69.6 ॥

దిదృక్షమాణౌ వైదేహీం తద్వనం తౌ విచిక్యతుః ।
తత్ర తత్రావతిష్ఠంతా సీతాహరణకర్చితౌ ॥ 69.7 ॥

తతః పూర్వేణ తౌ గత్వా త్రిక్రోశం భ్రాతరౌ తదా ।
క్రోశ్చార్ణ్యమతిక్రమ్య మతఃశ్శ్రమమంతరే ॥ 69.8 ॥

దృష్ట్వా తు తద్వనం ఘోరం బహుభీమమృగద్విజమ్ ।
నానాసత్త్వసమాకీర్ణం సర్వం గహనపాదపమ్ ॥ 69.9 ॥

దదృశాతే తు తౌ తత్ర దరీం దశరథాత్మజౌ ।
పాతాలసమగమ్భీరాం తమసా నిత్యసంవృతామ్ ॥ 69.10 ॥

ఆసాద్య తౌ నరవ్యాఘ్రౌ దర్యాస్తస్యావిదూరతః ।
దదృశాతే మహారూపాం రాక్షసీం వికృతాననామ్ ॥ 69.11 ॥

భయదామల్పసత్త్వానాం బీభత్సాం రౌద్రదర్శనామ్ ।
లమ్బోదరీం తీక్ష్ణదంష్ట్రాం కరాలాం పరుషత్వచమ్ ॥ 69.12 ॥

భక్షయంతీం మృగాన్ భీమాన్ వికటాం ముక్తమూర్ధజామ్ ।
ప్రక్షేతాం తౌ తతస్తత్ర భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ 69.13 ॥

సా సమాసాద్య తౌ వీరౌ ప్రజన్తం భ్రాతురగ్రతః ।
ఏహి రంస్యావహేత్యుక్త్వా సమాలమ్బత లక్ష్మణమ్ ॥ 69.14 ॥

ఉవాచ చైనం వచనం సౌమిత్రముపగుహ్య సా ॥ 69.15 ॥

అహం త్వయోముఖీ నామ లాభస్తే త్వమసి ప్రియః ।
నాథ పర్వతకూటేషు నదీనాం పులినేషు చ ।
ఆయుశ్శేషమిమం వీర త్వం మయా సహ రంస్యసే ॥ 69.16 ॥

ఏవముక్తస్తు కుపితః ఖడ్గముద్భుత్య లక్ష్మణః ।
కర్ణనాసౌ స్తనౌ చాస్యాః నిచకర్తారిసూదనః ॥ 69.17 ॥

కర్ణనాసే నికృత్తే తు విస్వరం సా వినద్య చ ।
యథాగతం ప్రదుద్రావ రాక్షసీ భీమదర్శనా ॥ 69.18 ॥

తస్యాం గతాయాం గహనం విశంతౌ వనమోజసా ।
ఆసేదతురమిత్రఘ్నౌ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ 69.19 ॥

లక్ష్మణస్తు మహాతేజాః సత్త్వవాశ్చీలవాశ్చుచిః ।
అబ్రవీత్ప్రాజ్ఞలిర్వాక్యం భ్రాతరం దీప్తతేజసమ్ ॥ 69.20 ॥

స్పన్దతే మే దృఢం బాహుః ఉద్విగ్నమివ మే మనః ।
ప్రాయశ్శాప్యనిష్ఠాని నిమిత్తాన్యపలక్షయే ॥ 69.21 ॥

తస్మాత్ సజ్జీభవార్య త్వం కురుష్వ వచనం హితమ్ ।
మమైవ హి నిమిత్తాని సద్యశ్శంసంతి సమ్రుమమ్ ॥ 69.22 ॥

ఏష వశ్చులకో నామ పక్షీ పరమదారుణః ।
ఆవయోర్విజయం యుద్ధే శంసన్నివ వినర్దతి ॥ 69.23 ॥

తయోరన్వేషతోరేవం సర్వం తద్వనమోజసా ।
సంజజ్ఞే విపులశ్శబ్దః ప్రభజ్ఞన్నివ తద్వనమ్ ॥ 69.24 ॥

సంవేష్టితమివాత్యర్థం గగనం మాతరిశ్వనా ।
వనస్య తస్య శబ్దోఽభూత్ దివమాపూరయన్నివ ॥ 69.25 ॥

తం శబ్దం కాంక్షమాణస్తు రామః కక్షే సహానుజః ।
దదర్శ సుమహాకాయం రాక్షసం విపులోరసమ్ ॥ 69.26 ॥

ఆసేదతుస్తతస్తత్ర తావుభౌ ప్రముఖే స్థితమ్ ।
వివృద్ధమశిరోగ్రీవం కబన్ధముదరేముఖమ్ ॥ 69.27 ॥

రోమభిర్నిచితైస్త్రిక్లేః మహాగిరిమివోచ్చితమ్ ।
నీలమేఘనిభం రౌద్రం మేఘస్తనితనిఃస్వనమ్ ॥ 69.28 ॥

అగ్నిజ్వాలా నికాశేన లలాటస్థేన దీప్యతా ।
మహాపక్ష్మణ పిజ్గేన విపులేనాయతేన చ ॥ 69.29 ॥

ఏకేనోరసి ఘోరేణ నయనేనాశుదర్శినా ।
మహాదంష్ట్రోపపన్నం తం లేలిహానం మహాముఖమ్ ॥ 69.30 ॥

భక్షయన్తం మహాఘోరాన్ ఋక్షసింహమృగద్విపాన్ ।
ఘోరా భుజౌ వికుర్వాణమ్ ఉభౌ యోజనమాయతౌ ॥ 69.31 ॥

కరాభ్యాం వివిధాన్ గృహ్య ఋక్షాన్ పక్షిగణాన్ మృగాన్ ।
ఆకర్షన్తం వికర్షన్తమ్ అనేకాన్ మృగయూథపాన్ ।
స్థితమావృత్య పన్థానం తయోర్భ్రాత్రోః ప్రపన్నయోః ॥ 69.32 ॥

అథ తౌ సమభిక్రమ్య క్రోశమాత్రే దదర్శతుః ।
మహాన్తం దారుణం భీమం కబన్ధం భుజసంవృతమ్ ॥ 69.33 ॥

కబన్ధమివ సంస్థానాత్ అతిఘోరప్రదర్శనమ్ ॥ 69.34 ॥

స మహాబాహురత్యర్థం ప్రసార్య విపులౌ భుజౌ ।
జగ్రాహ సహితావేవ రాఘవౌ పీడయన్బలాత్ ॥ 69.35 ॥

ఖడ్గినౌ దృఢధన్వానౌ తిగ్మతేజోవపుర్ధరా ।
భ్రాతరౌ వివశం ప్రాప్తౌ కృష్యమాణౌ మహాబలౌ ॥ 69.36 ॥

తత్ర ధైర్యేణ శూరస్తు రాఘవో నైవ వివృధే ।
బాల్యాదనాశ్రయత్వాచ్చ లక్ష్మణస్త్యతివివృధే ।
ఉవాచ చ విషణ్ణస్సన్ రాఘవం రాఘవానుజః ॥ 69.37 ॥

పశ్య మాం వీర వివశం రాక్షసస్య వశం గతమ్ ।
మయైకేన వినిర్ముక్తః పరిముఞ్చస్వ రాఘవ ॥ 69.38 ॥

మాం హి భూతబలిం దత్త్వా పలాయస్వ యథాసుఖమ్ ॥ 69.39 ॥

అధిగంతాఽసి వైదేహీమ్ అచిరేణేతి మే మతిః || 69.40 ||

ప్రతిలభ్య చ కాకుత్స్థ పితృపైతామహీం మహీమ్ ।
తత్ర మాం రామరాజ్యస్థః స్మర్తుమర్హసి సర్వదా || 69.41 ||

లక్ష్మణేనైవముక్తస్తు రామస్సౌమిత్రిమబ్రవీత్ ।
మా స్మ త్రాసం కృథా వీర న హి త్వాదృగ్విషీదతి || 69.42 ||

ఏతస్మిన్నంతరే క్రూరః భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ।
పప్రచ్ఛ ఘననిర్ఘోషః కబన్ధో దానవోత్తమః || 69.43 ||

కౌ యువాం వృషభస్కన్ధౌ మహాఖడ్గధనుర్ధరౌ ।
ఘోరం దేశమిమం ప్రాప్తౌ మమ భక్షావుపస్థితౌ || 69.44 ||

వదతం కార్యమిహ వాం కిమర్థం చాగతౌ యువామ్ ।
ఇమం దేశమనుప్రాప్తౌ క్షుధార్తస్యేహ తిష్ఠతః || 69.45 ||

సబాణచాపఖడ్గౌ చ తీక్ష్ణశృఙ్గావివర్షభౌ ।
మమాస్యమనుసమ్ప్రాప్తౌ దుర్లభం జీవితం పునః || 69.46 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా కబన్ధస్య దురాత్మనః ।
ఉవాచ లక్ష్మణం రామః ముఖేన పరిశుష్యతా || 69.47 ||

కృచ్ఛాత్కృచ్ఛతరం ప్రాప్య దారుణం సత్యవిక్రమ ।
వ్యసనం జీవితాంతాయ ప్రాప్తమప్రాప్య తాం ప్రియామ్ || 69.48 ||

కాలస్య సుమహద్వీర్యం సర్వభూతేషు లక్ష్మణ ।
త్వాం చ మాం చ నరవ్యాఘ్రు వ్యసనైః పశ్య మోహితౌ || 69.49 ||

నాతిభారోఽస్తి దైవస్య సర్వభూతేషు లక్ష్మణ ।
శూరశ్చ బలవన్తశ్చ కృతాప్రాశ్చ రణాజిరే ।
కాలాభిపన్నాస్సీదన్తి యథా వాలుకసేతవః || 69.50 ||

ఇతి బ్రువాణో దృఢసత్యవిక్రమః, మహాయశా దాశరథిః ప్రతాపవాన్ ।
అవేక్ష్య సౌమిత్రిముదగ్రపౌరుషం, స్థిరాం తదా స్వాం మతిమాత్మనాఽకరోత్ ||
|| 69.51 || (2 సార్లు)

జటిలం చీరవసనం దండకారణ్యవాసినమ్ ।

మునివేషధరం ధ్యాయేత్ అరణ్యే కాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ఏకోనసప్తతితమస్సర్గః

అథ సప్తతితమస్సర్గః

తౌ తు తత్ర స్థితౌ దృష్ట్వా భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ।

బాహుపాశపరిక్షిప్తౌ కబన్ధో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 70.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః

ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।

యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।

తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।

కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రియః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

